Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)
CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication
Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016
ISBN: 978-606-8624-17-4
Section: Language and Discourse

ABOUT PLACES AND THEIR THERAPEUTIC PROPERTIES. TOPICAL APPELLATIVES DERIVED WITH SUFFIXES FROM PLANT NAMES IN ROMANIAN LANGUAGE

Diana Boc-Sînmărghițan

Lecturer, PhD, "Victor Babeș" University of Medicine and Pharmacy, Timișoara

***Abstract**: As only few historical documents exist or ever none at all, long time it was linguistics that brought to light periods of time less known. Of a real use in performing this task turns out to be the study of proper nouns. Together with lexical borrowings and dialects, these bring major benefits to archaeology and history, onomastics closely collaborating with other sciences and disciplines too. From this point of view, Banat, including the regions Bistra and Sebeș Valleys, offer to us a research area in which such researches may become very productive. The phytonimy of the researched localities is based on appellatives that prove the richness of local flora. We believe that the preference for certain plant names when naming some geographic realities is closely related also to the prophylactic and curative properties of those plants, the recurrence of such appellatives in the field of toponymy reviving ancient therapeutic practices. In the Romanian language a very productive means of creating toponyms is the derivation with suffixes. As the title suggests, in this study we will focus on the category of topical appellatives derived with suffixes from plant names. In most of the cases the suffixes confer to the new created words a certain semantic and morphological value, which is also proven in the field of toponymy. This allowed us to classify the toponymic derivatives created by using suffixes in a few important categories: collective derivatives, diminutive derivatives and qualifying derivatives. The purpose of our paper is to meet this research desideratum.*

***Keywords**: derivation, topical appellatives, phytonim, treatment.*

Cum documentele istorice sunt puține sau chiar lipsesc, de multă vreme lingvisticii îi revine meritul de a scoate în lumina reflectorului perioade de timp mai puțin cunoscute. De un real folos se dovedește a fi studiul numelor proprii care, alături de împrumuturile lexicale și de dialecte, aduc beneficii majore arheologiei, istoriei și nu numai.

Onomastica trebuie să colaboreze strâns cu alte ştiinţe şi discipline, toponimia fiind un „auxiliar de prin rang", (Petrovici 1953: 85) cu ajutorul căreia vom cunoaște mai bine limba, dar și evoluția socială și culturală a unui popor, fiind totodată un subsidiar ce contribuie până și la o mai bună înțelegere a progresului medicinei ca știință. Interesul este cu atât mai mare pentru popoarele a căror limbă a fost utilizată în scris relativ târziu, cum e şi cazul limbii române, iar acest fapt a fost subliniat în nenumărate rânduri[1]. Banatul, inclusiv zona văilor Bistra și Sebeș, ne oferă, din acest punct de vedere, un domeniu în care cercetările de acest gen pot deveni foarte fructuoase.

[1] Pentru relaţiile dintre toponimie şi istorie, pentru valoarea de document a numelor proprii, dar mai ales a numelor de locuri, vezi Nicolae Drăganu. 1928. *Toponimie şi istorie*, Cluj: Institutul de arte grafice „Ardealul"; idem. 1933. *Românii în veacurile IX-XIV pe baza toponimiei şi a onomasticei*, Bucureşti: Imprimeria Naţională;

BDD-A25370 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:51 UTC)

Locurile la care ne referim, între zona depresionară Caransebeş şi depresiunea Haţegului, de o parte și de alta a celor doi afluenți principali ai Timișului, râurile Bistra și Sebeș, au fost populate din timpuri îndepărtate și păstrează dovezi importante pentru fazele mai vechi ale limbii și istoriei poporului nostru**.** Încă din Antichitate, oamenii au știut să se îngrijească folosindu-se de plantele pe care le-au avut la îndemână. Cine i-a ghidat în alegerile făcute? Să fi fost superstiția, hazardul ori religia? Cu siguranță experiența. Acțiunea terapeutică a plantelor asupra organismului nostru a fost explicată în mai multe rânduri, încă din Antichitatea greco-romană (Hipocrate, Galenus). Credem că preferința pentru anumite nume de plante în denumirea unor realități geografice este legată și de proprietățile profilactice și curative ale acestora, recurența unor astfel de apelative în sfera toponimiei reînviind practici terapeutice străvechi. Fitonimia localităţilor anchetate are la bază apelative ce dovedesc bogăţia florei locale (*păduri, arbori, arbuşti, pomi, flori, legume, cereale*).

Așa cum se poate deduce și din titlu, în prezentul studiu ne vom opri atenția asupra categoriei apelativelor topice derivate cu sufixe de la nume de plante. În limba română, un mijloc productiv de formare a toponimelor îl constituie derivarea cu sufixe. De cele mai multe ori, sufixele conferă cuvintelor nou-create o anumită valoare semantică şi morfologică, fapt dovedit şi în domeniul toponimiei. Acest lucru ne-a permis să clasificăm derivatele toponimice realizate cu ajutorul lor în câteva categorii mai importante: *derivate colective*, *diminutivale* și *calificative*. Unui asemenea deziderat îşi propune să răspundă lucrarea noastră.

Derivarea în toponimie

Această categorie cuprinde toponime simple la care se adaugă sufixe lexicale.

În limba română, un mijloc productiv de formare a toponimelor îl constituie derivarea cu sufixe[2], „impresia generală pe care o lasă cercetarea formaţiilor toponimice sufixate, spune Iorgu Iordan, este că subiectele vorbitoare nu cunosc nicio piedică şi nicio limită în domeniul derivării, când nevoia cere să se recurgă la acest mijloc de creaţie”. Sufixele joacă un rol important în stabilirea originii derivatelor toponimice „originea derivatelor este determinată de „originea” sufixelor, adică sunt derivate româneşti cele formate cu sufixe româneşti” (Pătruț 1973: 83). Trebuie subliniat faptul că în prezent

George Giuglea. 1944. *Cheie pentru înţelegerea continuităţii noastre în Dacia prin limbă şi toponimie*, în *Geopolitica şi geoistoria*, II, nr. l, reluat în volumul George Giuglea. 1983. *Cuvinte româneşti şi romanice*, Bucureşti: EŞE, p. 297-355; Iorgu Iordan. 1963. *Toponimia românească*, Bucureşti: EA; Ilie Dan. 1976. *Cu privire la raportul dintre toponimie şi istorie*, CL, XXI, nr. l, p. 5-15; idem. 1980. *Toponimie şi continuitate în Moldova de Nord*, Iaşi: Ed. Junimea; Mircea Homorodean. 1979. *Între toponimie, folclor şi arheologie*, CL, XXIV, nr. l, p. 33-38; idem. 1980. *Vechea vatră a Sarmizegetusa în lumina toponimiei*, Cluj-Napoca: Ed. Dacia; V. D. Ţâra. 1974. *Mărturii istorice şi toponimice despre vechimea românilor din Transilvania de nord-est*, AUT, XII, p. 19-26; Vasile Ioniţă. 1982. *Nume de locuri din Banat*, Timişoara: Ed. Facla; Dragoş Moldovanu. 1985. *Repere metodologice în cercetarea toponimiei din perspectivă istorică*, (I), LL, nr. 1, p. 5-16. Sugestive sunt, prin însuși titlul lor, lucrările lui Gustav Kisch: *Siebenbürgen im Lichte der Sprache*, Leipzig, 1929 şi *Dos Banat im Spiegel seiner Ortsnamen*, Timişoara, 1930.

[2] Cf. Emilian N. Bureţea, *Valori ale unor sufixe în toponimie*, în idem. 1994. *Contribuţii la studiul toponimiei româneşti,* Craiova: Ed. Universitaria, p. 24-34, cf. şi Rodica Sufleţel-Moroianu. 1990. *Aspecte ale derivării cu sufixe în toponimia bănăţeană*, în SO, V, p. 282- 304.

BDD-A25370 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:51 UTC)

acest mijloc de îmbogăţire nu mai este atât de productiv, numărul mare al toponimelor formate cu sufixe subliniind apartenenţa acestora la epoci mai vechi.

Ataşate la sfârşitul unei teme, sufixele toponimice dau noilor cuvinte alte sensuri, dar şi alte valori gramaticale, „ele completează şi individualizează sensul cuvintelor de bază, atribuindu-le funcţii şi nuanţe speciale, toponimice” (cf. Făţilă 2002: 186).

Emilian Bureţea împarte sufixele toponimice în două categorii: *sufixe lexico-toponimice* şi *sufixe toponimice*. Prima categorie, spune autorul, cuprinde sufixe folosite pentru derivarea unor cuvinte comune productive sau nu în toponime, precum şi pentru derivarea unor toponime propriu-zise, caz în care sufixele primesc sensuri noi, diferite de cele cunoscute. A doua categorie cuprinde sufixe, care, deşi preluate tot din lexicul comun al limbii, s-au conservat doar în toponimie, în lexicul comun fiind folosite foarte rar sau chiar deloc. Cu ajutorul lor se derivă toponime de la alte toponime, de la antroponime sau de la alte apelative cu funcţie toponimică (Bureţea 1994: 109). Unele dintre aceste sufixe şi-au pierdut sensul lexical iniţial, devenind formanţi toponimici, adică elemente de creare a unor toponime. Faptul că un sufix este productiv la nivelul limbii comune nu înseamnă că el se va întâlni implicit şi în toponimie, aceasta făcând o selecţie în cazul sufixelor.

În limba română există peste 600 de sufixe, dintre care unele foarte vii sau productive în epoca actuală. Existenţa unui număr atât de mare de sufixe, precum şi productivitatea incontestabilă a unora dintre ele fac dovada încă o dată că româna este o limbă de tip derivativ, asemenea latinei, care îi stă la bază şi a cărei structură o continuă, în linii mari, şi din acest punct de vedere.

Toponime derivate provenite de la nume de plante în arealul văilor Bistra și Sebeș

În toponimia văilor Bistra şi Sebeş categoria toponimelor derivate este și ea reprezentată, nu atât de bine însă, precum cea a toponimelor simple care caracterizează zonele muntoase. În localitățile anchetate, derivatele toponimice provenite de la nume de plante numesc formațiunile ierboase care creșteau sau încă mai cresc pe acele locuri sau descriu, pin metaforizare, natura acestor terenuri.

De cele mai multe ori, sufixele conferă cuvintelor nou-create o anumită valoare *semantică* şi *morfologică*, fapt dovedit şi în domeniul toponimiei. Acest lucru ne permite să clasificăm derivatele toponimice realizate cu ajutorul lor în câteva categorii mai importante.

Derivate colective

Derivatele colective, aşa cum le arată şi numele, denumesc la origine colectivităţi de plante, precum şi locul unde se află asemenea colectivităţi, semnificaţia lor obişnuită fiind de „loc acoperit cu...”, „loc bogat în...”, „loc cu mulţi (multe)...” (v. Frățilă 2002: 189), deşi prezenţa actuală a realităţilor nu este deloc obligatorie.

Am înregistrat următoarele sufixe colective: *-et, -işte, -iş* și *-ar*.

Sufixul ***-et***, despre care Șt. Pașca spunea că este productiv doar în zonele deluroase şi de munte „cel mai caracteristic sufix colectiv-local românesc, atestat în apelative topice derivate de la nume de arbori şi într-un mult mai mare număr de nume topice” (Pașca 1948: 78), a dat naștere următoarelor microtoponime:

Ceret (Iaz) – deal cu fâneţe (< s. *ceret* „pădure de cer” (DTB, II: 35-36) < *cer* „arbore mare din familia fagaceelor, înalt până la 30 m, înrudit cu stejarul, cu scoarța negricioasă, cu frunze pieloase, bogate și cu fructele ghinde” *(Quercus cerris)* (DEX) + suf. col. *-et*);

BDD-A25370 © 2016 “Petru Maior” University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:51 UTC)

Jipet (Băţ) – teren în pantă cu păşune (< s. *jipet* „loc acoperit cu jipi", < *jip* „copac tânăr, lung şi subţire" (DTB, V: 85) + suf. col. *-et*);

Rugetu (Glb) – platou cu izlaz (< s. *ruget* „loc pe care creşte mult rug" < *rug* „mărăcine", nume dat mai multor arbuşti spinoşi (măceş, mur etc.) din familia rozaceelor" + suf. col. *-et*);

Socetu (Măg) – deal împădurit (< s. *socet* „loc acoperit cu soci" (DEX cf. şi Ioniţă 1972: 35; TTRT (Sălaj): 292) < *soc* „nume dat mai multor specii de arbuști de dimensiuni mici, cu flori hermafrodite grupate în inflorescențe, care au proprietăți sudorifice și cu fructe (boabe negre sau roșii), scoarță și rădăcini cu proprietăți laxative și diuretice *(Sambucus)*" (DEX) + suf. col. *-et*); infuzia de soc (flori, fructe, scoarţă, rădăcini) este sudorifică, antiinflamatoare, diuretică, antiseptică, galactogenă) (DPL, Larousse).

Sufixul ***-işte*** (< sl. *-ište*) a pătruns în limba română cu sensuri diferite, prin împrumuturi slave, devenind foarte productiv. Acest sufix a fost studiat în detaliu de Gh. Pascu, Elena Şodolescu-Silvestru, Şt. Paşca, Florenţa Sădeanu[3], între care ultimii doi văd în *-işte* un sufix cu valoare colectivă. Şt. Paşca îl consideră „sufix colectiv-local", având aceeaşi valoare ca şi slavul *-ište* din care provine, definind derivatele în cauză cu bază nume de plante prin „locul pe care se află o plantaţie", „locul cu rămăşiţe dintr-o plantaţie". Sufixul *-işte*, spune Paşca, „se bucură de o răspândire şi de o frecvenţă din ce în ce nai mare, pretutindeni", în unele puncte, adaugă el, fiind chiar singurul sufix colectiv local aflat în uz. Elena Şodolescu-Silvestru, comparând formaţiile cu sufixul *-işte* din română şi limbile slave, ajunge la concluzia că, de fapt, *-işte* în română nu este nici sufix toponimic, nici antroponimic.

Cu sufixul *-işte* am înregistrat în toponimia localităţilor anchetate următoarele nume topice:

Urzişte (M) – fâneţe (< s. *urzişte*, variantă pentru *orzişte* „loc semănat cu orz; orzărie" (DAR) < *orz* „gen de plante erbacee din familia gramineelor, cu paiul lung și cu spicul format din mai multe rânduri de boabe" (DEX) + suf. *-işte*); este foarte apreciat în medicina populară pentru tratarea tusei, a inflamaţiilor gâtului, în afecţiuni ale splinei etc. (DPL, Laousse).

Măcişte (M) – pârâu, afluent al Şipotului (< s. *măcişte* „loc acoperit de maci" < *mac* „numele mai multor plante din familia papaveraceelor, cu flori de obicei roşii şi cu seminţe mărunte, uleioase, închise într-o capsulă *(Papaver)*; din fructele uneia dintre specii se extrage opiul, iar seminţele ei se folosesc în alimentaţie" (< bulg. *mak*, sb. *mak*) (DEX) + suf. *-işte*); este un bun agent antibroșitic și antitusiv (DPL, Larousse).

Năpişte (Zăv) (< n. grup *năpişte* „loc semănat cu napi sau cu sfeclă" (DLR) < *nap* „plantă erbacee din familia compozitelor, cu flori galbene, având tuberculii cu un conținut nutritiv bogat *(Helianthus tuberosus)*" (DEX) + suf. *-işte*); un aliment dietetic

[3]Vezi Gh. Pascu. 1916. *Sufixele româneşti,* Bucureşti: Ed. Librăriile Socec; Ştefan Paşca. 1948. *Contribuţii toponomastice*, în DR, XI, p. 60-102; Sădeanu, Florența. 1962. *Sufixele colective din limba română cu specială privire asupra repartiţiei lor*, în *Studii şi materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, vol. III, Bucureşti, Editura Academiei p. 41-88; Elena Şodolescu-Silvestru. 1995. *Sufixul* ***-işte*** *în onomastică*, în SCO, anul I, p. 25-33.

BDD-A25370 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:51 UTC)

recunoscut cu efecte medicinale asupra aparatului respirator, în afecţiuni ale rinichilor, precum și în atenuarea sau chiar rezolvarea unor suferinţe digestive (DPL, Larousse).

Cu sufixul ***-iş*** (v. Pătruț 2005: 163), corespondentul sufixului slav *-iš* (Miklosich: 16), am înregistrat un singur derivat colectiv în zona anchetată:

Cărpiniş (Băţ) – teren în pantă cu tufe de carpen (< s. *cărpiniş* „pădurice sau desiș de carpeni; cărpinet" (DEX) < *carpen* „arbore înalt, cu frunze ovale dințate și cu flori grupate în amenți, cu lemnul tare și alb, cu dungi argintii și adâncituri pe trunchi, întrebuințat la construcții și în rotărie; cărpinar *(Carpinus betulus)* (DEX) + suf. *-iş*).

Sufixul ***-ie*** a fost și el înregistrat în numele colectiv:

Frăgăria (Obr) – crac de deal cu duzi (< s. *frăgărie* „loc cu frăgari" < s. reg. Trans. Ban. *frăgar* „dud" (DA, v. și DTB, IV: 65) < *frăgar* „numele a două specii de arbori cu frunzele lobate asimetric, cu fructe mici, cărnoase, albe *(Morus alba)* sau negre-roșietice *(Morus nigra),* cu un gust dulce fad" (DEX) + suf. col. *-ie*); infuzia din frunze de dud se folosește, ca adjuvant, în tratamentul diabetului zaharat, fiind și un bun antidiareic, recomandat și în ulcerul gastric și duodenal (DPL, Larousse).

Un alt sufix colectiv pe care l-am înregistrat este ***-ar(i)*** în:

Afinaru *Mare* și ***Afinaru*** *Mic* (RusM) – pâraie, izvorăsc din Vârful Padeş şi se varsă în Lozna, *Dealu cu* ***Afinari*** (M) – deal cu păşune și afinari pe Valea râului Nermeş**,** *Valea* ***Afinaru*** *Mare* și *Valea* ***Afinaru*** *Mic* (RusM) – văi împădurite (< s. *afinar* „tufă de afin" (înregistrat de DA pentru Haţeg), v. și DTB I: 3) < s. *afin* „arbust scund, foarte ramificat, cu frunze oval-alungite, cu flori de culoare roz-deschis și cu fructe comestibile, răspândit în regiunile de munte *(Vaccinium myrtillus)* (DEX) + suf. col. *-ar*); în tratamentele naturiste este cunoscut pentru efectele sale antidiareice, dezinfectante sau antihemoragice (DPL, Larousse);

Ferigaru (Cic) – deal cu pădure de ferigă, O*gaşu* ***Feregarului*** (RusM) – vale cu multă ferigă (< s. reg. Ban. *ferigar* „regiune acoperită cu ferigă" (DA, v. şi DTB, IV: 19; Pascu 1916: 171; Paşca 1948: 75 vede în cuvânt un derivat colectiv şi local) < s. *ferigă* „nume dat mai multor specii de criptogame vasculare cu frunze mari și dințate, pe dosul cărora se găsesc sporangi cu spori (DEX) + suf. col. *-ar*); preparatele pe bază de ferigă sunt utile în combaterea viermilor intestinali, mai ales în combaterea teniei, a bolilor căilor urinare, precum și pentru calmarea durerilor locale, a arsurilor, în combaterea gutei sau împotriva reumatismului (DPL, Larousse);

Padina ***Zmeurarului*** (VB) – fâneţe (< s. *zmeurar*„loc cu zmeur" < s. *zmeur* „arbust din familia rozaceelor, cu ramuri ghimpoase, flexibile, cu frunze albe pe partea inferioară, cu flori albe, cu fructe roșii, aromate, comestibile; zmeurar *(Rubus idaeus)* (DEX) + suf. col. *-ar*); preparatele obţinute din zmeur au efecte diuretice, laxative, depurative, astringente (DPL, Larousse).

Derivate diminutivale

Categoria derivatelor diminutivale şi augmentative ocupă un loc important în derivatele toponimice contribuind la o mai bună cunoaştere a etimologiei toponimice, dar şi pentru stabilirea cu mai multă exactitate a vechimii toponimelor primare de la care s-au format. Am arătat acest lucru într-un număr anterior al revistei[4], de aceea nu voi insista foarte mult.

[4] Vezi *Diminutive and Augmetative Suffixes in the Romanian Language. Special Attention Paid to the Toponyms of Bistra and Sebeș Valleys (Caraș-Severin Country)*, în JRLS, nr. 8/2016, p. 579-584.

BDD-A25370 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:51 UTC)

Sistemul derivativ al limbii române cuprinde un inventar de 223 de sufixe pentru redarea diminutivării (v. Carabulea 1975: 335) dintre care doar o parte s-au dovedit a fi productive în toponimia localităţilor anchetate.

- Sufixul ***-el***[5] (fem. ***-ea,*** pl. ***-ei, -ele***):

Brădeţelu (Bor) – fânețe, *Izvoru* ***Brădăţelului*** (Bor) – izvor, izvorăște din Brădăţel şi se varsă în Apa Zlăgnii (< s. dim. *brădățel* < *brădet* „pădure de brazi, brădiș" + suf. dim. *-el*); bradul este apreciat în tratamentele medicinale mai ales pentru uleiurile sale volatile cu efecte pozitive asupra sistemului nervos, în afecţiunile articulaţiilor (reumatism), în nevralgii sau ca expectorant (DPL, Larousse);

Frăsinei (M) – fânețe pe valea râului Şipot, loc unde cresc frasini, *Muchia* ***Frăsîneilor*** (M) – coamă de deal cu pădure de foioase între pârâul Şipot şi Măcişte (< s. dim. *frăsinel* (pl.) < s. *frasin* „arbore cu tulpina dreaptă, cilindrică, cu coroana rară, frunze compuse, flori unisexuate lipsite de corolă și fructe alungite, cu lemnul elastic, folosit în industrie (*Fraxinus excelsior*) (DEX) + suf. dim. pl. *-ei*); preparatele din frunze de frasin au efecte laxative, diuretice, cicatrizante, antiinflamatoare (DPL, Larousse);

- Sufixul ***-ior***[6]:

Cărpińori (Zăv) – teren în pantă cu fânețe (< s. dim. *cărpinior* < *carpen* „arbore înalt, cu frunze ovale dințate și cu flori grupate în amenți, cu lemnul tare și alb, cu dungi argintii și adâncituri pe trunchi *(Carpinus betulus)*" (DEX) + suf. *-ior*);

-Sufixul ***-işor/-işoară***:

Cornişor (Băţ) – râu se varsă în Bistra; sat comuna Băuțar, *Muchia* ***Cornişorului*** (Bcv) – parte de deal (s. dim. *cornişor* < *corn* „arbust sau arbore mic cu lemnul foarte tare, cu frunze opuse, cu flori galbene și cu fructe roșii comestibile, ale cărui frunze se folosesc la vopsit *(Cornus mas)"* (DEX) + suf. *-işor*); valoare medicinală au frunzele, coaja și fructele cornului, fiind cunoscut cu proprietăți antidiareice, antipiretice și sedative (DPL, Larousse).

- Sufixul ***-ui***[7]:

Muchia ***Brăduiului*** (M) – parte de sat (s. dim. *brădui* < *brad* „arbore din familia pinaceelor care crește în zona muntoasă, înalt până la 50 m, cu tulpina dreaptă, cu frunzele în formă de ace de culoare verde-închis, persistente, cu florile și semințele în conuri *(Abies alba)* (DEX)" + suf. *-ui*); în medicina populară, se utilizează frunzele și mugurii de brad, în afecțiunile aparatului respirator. Scoarța se folosește la tăbăcitul pieilor. „E considerat copac-totem al protoromânilor" (Evseev, 2001: 23). Românii au dezvoltat un adevărat cult al bradului, fiind folosit în toate momentele importante ale vieții (nașterea, nunta, moartea). Exista credința că „în vârful bradului e scrisă soarta copilului (DRAM).

Derivate calificative

Aşa cum le arată şi numele derivatele calificative ar trebui să descrie/califice locul denumit. Ca şi în cazul precedent al derivatelor diminutivale/augmentative nu putem afirma că doar criteriul obiectiv a fost principalul element în denominaţia unui loc, criteriul subiectiv funcţionând cu aceeaşi intensitate.

[5] Vezi Pătruţ 2005, p. 58-60, pentru valorile acestui sufix, cf. şi Rodica Sufleţel-Moroianu, *Aspecte ale derivării cu sufixe în toponimia bănăţeană*, în SO, V, 1990, p. 283-285.
[6] Pentru valorile acestui sufix, cf. Sufleţel-Moroianu, 1990: 289.
[7] Cf. aricolul lui Emil Suciu. 1990. *Sufixul onomastic* ***-ui***, în SO, V, p. 57-82.

BDD-A25370 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:51 UTC)

-Sufixul ***-os, -oasă***:

Flocotoasa (Mal) – pădure cu arbuşti (< adj. *flocotos* „păros, lânos, cu floace" (DAR) cu sensul de „pădure deasă", „vegetație deasă" „loc bogat în…" < *floc* „mănunchi, fir de…"+ suf. *-oasă)*;

Valea ***Puturoasa*** (Măr) – pârâu, izvorăşte din Vârful Runcurel şi se varsă în Bistra (< adj. *puturoasa* „care răspândeşte putoare; cu miros urât" (DEX), probabil cu referire la mirosul neplăcut al unor plante < *putoare* „miros urât, greu, neplăcut; duhoare" (DEX) + suf. *-oasa*).

Concluzii

Microtoponimele în discuție aici păstrează forme unice, reînviind practici străvechi care vorbesc despre felul în care, experimental, omul a învățat să-și aleagă din mediul înconjurător cele mai utile plante în scop profilactic sau curativ.

Armonia perfectă, în care, de zeci de milioane de ani, trăiesc împreună oamenii și plantele, nu poate fi contestată. Suntem obișnuiți să consumăm diferite specii de plante, le digerăm mult mai ușor, iar atunci când vine vorba despre terapie, corpul nostru nu face deosebire. Toponimia sau tezaurul oricărui popor, este un auxiliar important nu doar pentru faptele de limbă, istorie sau arheologie, ci și pentru orice fitoterapeut interesat de practicile terapeutice străvechi «un médecin n'a nul besoin d'éloquence ni de savoir littéraire, mais d'une profonde connaissance de la nature et de ses bienfaits», sublinia Paracelsus (Larousse: 24). Credem că preferința pentru anumite nume de plante în denumirea unor realități geografice este strâns legată și de proprietățile profilactice și curative ale acestora, știut fiind faptul că din plantele medicinale și aromatice, dar și din legume, fructe sau din semințe, substanțele active sau nutritive sunt mai bine asimilate de către organismul nostru, contribuind astfel la menținerea stării de sănătate. Încă de la începuturile existenței noastre, plantele au fost apreciate atât pentru calitățile lor nutritive, cât și pentru cele terapeutice, iar conservarea anumitor nume de plante în toponimie este, credem, o dovadă în plus a recunoașterii acestor virtuți.

Categoria derivatelor toponimice contribuie la o mai bună cunoaştere a etimologiei toponimice, dar şi pentru stabilirea cu mai multă exactitate a vechimii toponimelor primare de la care s-au format. Existând sau nu un raport obiectiv imediat între conţinutul derivatelor şi forma în care este exprimat acest obiect, principala funcţie a acestor derivate rămâne aceea de *diferenţiere lingvistică*.

Sigle pentru localităţile anchetate

Băuţar = (Băţ)	Iaz = (Iaz)	Rusca Montană = (RusM)
Borlova = (Bor)	Măgura = (Măg)	Ruschiţa = (Rusţ)
Bucova = (Bcv)	Mal = (Mal)	Turnu Ruieni = (TRu)
Caransebeş = (Car)	Marga = (M)	Valea Bistrei = (VB)
Cicleni = (Cic)	Măru = (Măr)	Vama Marga = (VMg)
Cireşa = (Cir)	Obreja = (Obr)	Var = (Var)
Ciuta = (Ciut)	Ohaba = (O)	Voislova = (Vos)
Cornişoru = (Crn)	Oţelu Roşu = (OR)	Zăvoi = (Zăv)
Dalci = (Dlc)	Poiana Mărului = (PoiMr)	Zerveşti = (Zer)
Glimboca = (Glb)	Preveciori = (Prev)	Zlagna = (Zg)

BDD-A25370 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:51 UTC)

Bibliografie selectivă

Bureţea, Emilian. 1994. *Contribuţii la studiul toponimiei româneşti,* Craiova: Ed. Universitaria.

Carabulea, Elena. 1975. *Câteva observaţii asupra diminutivării substantivale pe baza DLR,* în *Cercetări de lingvistică*, XXVI, nr. 4, p. 335-341.

Frăţilă, Vasile. 2002. *Studii de toponimie şi dialectologie*, Timişoara: Ed. Excelsior Art.

Ioniţă, Vasile. 1972. *Glosar toponimic Caraş-Severin*, Reşiţa: Ed. Casa Corpului Didactic.

Pascu, G. 1916. *Sufixele româneşti*, Bucureşti: Ed. Librăriile Socec.

Paşca, Şt. 1948. *Contribuţii toponimice. Apelative topice derivate cu sufixe colective şi locale de la nume de plante*, în DR XI, 1948, p. 60-102.

Pătruţ, I. 1973. *Structura şi originea hipocoristicelor slave*, în CL, 1973, nr. 1, p. 75-84.

Pătruţ, Ioan. 2005. *Studii de onomastică românească*, Cluj-Napoca: Ed. Clusium.

Petrovici, Emil. 1953. *Adjectivele slave în -j- ca toponime pe teritoriul R.P.R.*, în SCL, p. 63-87.

Sădeanu, Florența. 1962. *Sufixele colective din limba română cu specială privire asupra repartiţiei lor*, în *Studii şi materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, vol. III, Bucureşti: Editura Academiei, p. 41-88.

Suciu, Emil. 1990. *Sufixul onomastic* ***-ui***, în SO, V, p. 57-82.

Sufleţel-Moroianu, Rodica. 1990. *Aspecte ale derivării cu sufixe în toponimia bănăţeană*, în SO, V, p. 283-285.

Sigle și abrevieri bibliografice

DA = Academia Română, *Dicţionarul limbii române*, Bucureşti, I, 1913 ş.u.

DAR = Gheorghe Bulgăr, *Dicţionar de arhaisme şi regionalisme*, Bucureşti: EA, 2000.

DEX = *Dicţionarul explicativ al limbii române*, Bucureşti: Univers Enciclopedic, 2016.

DPL = *Dicţionarul plantelor de leac*. Bucureşti: Călin, 2008.

DRAM = Dorin Ștef. 2011. *Dicţionar de regionalisme și arhaisme din Maramureş*, Baia Mare: Editura Ethnlogica.

DTB, II = Rodica Sufleţel, Viorica Goicu, *Dicţionarul toponimic al Banatului*, II (C), Timişoara: TUT, 1985.

DTB, IV = Vasile Frăţilă, Viorica Goicu, Rodica Sufleţel, *Dicţionarul toponimic al Banatului*, IV (F-G), Timişoara: TUT, 1986.

DTB, V = Vasile Frăţilă, Viorica Goicu, Rodica Sufleţel, *Dicţionarul toponimic al Banatului*, V (H-L), Timişoara: TUT, 1987.

Larousse = *Larousse. Encyclopédie des plantes médicinales. Identification, préparations, soins.* Paris, VUEF, 2001.

Miklosich, Franz. 1862-1865. *Lexicon palaeoslovenicum-graeco-latinum, emendatum et auctum*, Vindobonae.

TTRT (Sălaj) = Dumitru Loşonţi, Sabin Vlad. 2006. *Tezaurul toponimic al României: Transilvania (TTRT): judeţul Sălaj*, Bucureşti: EA.

BDD-A25370 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 21:59:51 UTC)